

Social Venture Network Vereniging SVN Nederland

MARKETPLACE NIEUWSBRIEF SVN

05 – Mei 2009

SVN Portret Mei

Anne Stijkel:

- Initiator Stichting International Institute for Inclusive Science
- Haar bedrijf: Compassie in Cocreatie

“Ik ben geroepen door het milieu”

Op haar 15^e liep ze een bloedvergiftiging op in het Veluwemeer. Haar roeping was daar: het milieu. Sindsdien zet Anne Stijkel (53) zich er met hart en ziel voor in. In tal van hoedanigheden. Als wetenschapper, als initiator, als projectmanager, maar bovenal als mens. Een mens, die het wetenschappelijke, het sociale en het spirituele wil integreren. Om bij te dragen aan een economie die op basis van verbinding dienend is aan de samenleving.

Door Jan Beesems

Een wetenschappelijke carrière lag niet voor de hand in het eenvoudige milieu waarin Anne Stijkel opgroeide. Maar Anne had de hersens, deed gymnasium Bèta en begon een studie biologie aan de universiteit van Amsterdam. “De leer van het leven,” daar koos ik voor.

“Alleen was dat voor mij niet het bestuderen van cellen van een plant of het snijden in lichamen, wat natuurlijk wel op het studieprogramma stond.” Anne maakte er geen probleem van en koos haar eigen weg. Ze studeerde af als bioloog, met een minimaal aantal strikte biologievakken: Gezondheidskunde was haar hoofdvak, milieu- en voorlichtingskunde haar bijvakken.

Principieel

Al in haar studietijd, de hoogtijdagen van het feminisme, was Anne een vrouw van principes. Naar aanleiding van een kamervraag deed ze onderzoek naar de risico's voor het nageslacht van vrouwen die tijdens hun werk worden blootgesteld aan chemische stoffen. “Gaandeweg de rit kwam ik voor een dilemma te staan. De uitkomsten van mijn onderzoek zouden discriminerend uit kunnen pakken voor vrouwen. Immers: striktere blootstellingsnormen voor vrouwen zouden hun kansen op de arbeidsmarkt verkleinen. Daarom wilde ik in mijn onderzoek óók de risico's voor het nageslacht van mannen betrekken. Dat is niet gelukt, maar het was wel één van de aanbevelingen in mijn afstudeerscriptie.

Ik had overigens een mooi onderwerp te pakken, waar ik steeds weer mee verder kon. In 1995 ben ik gepromoveerd met het proefschrift *On managing reproductive risks of occupational exposure to chemicals*. Ik ben er trots op dat door mijn onderzoek de blootstellingsnormen zijn gebaseerd op de gevoeligste groep, wereldwijd.

Ook kan ik zeggen dat ik een grote bijdrage heb geleverd aan het denken in 'voorzorgen', vanuit het principe dat normen strenger moeten zijn naarmate er minder bekend is over risico's. De bewijslast is omgekeerd, zeg maar.”

“Via mee-leven kom je uit de vervreemding”

Harmonie

Na haar promotie coördineerde Anne als associate professor aan de Universiteit van Utrecht gedurende een aantal jaren onderwijs en onderzoek op het gebied van risico's en

normstelling. Daarna werd ze directeur van de Stichting Milieubewustzijn, een stichting die zich inspant voor harmonie in mens, werk en milieu – een doel dat Anne nog steeds nastreeft.

Tegenwoordig doet ze dat vanuit twee eigen ondernemingen: haar bedrijf Compassie in Cocreatie en haar nieuwe Stichting, het International Institute for Inclusive Science. “Waar ik me als student nog afzette tegen alles wat met, per definitie slechte, bedrijven te maken had, ben ik in de loop van de jaren gegroeid naar een andere verhouding tot de economie en ben ik me af gaan vragen hoe werk en winst mogelijk zijn met minimale risico's.”

Hoofd en hart

“Toen ik nog een vakgroep leidde, beperkte ik me niet tot de toxicologie, maar benaderde ik vraagstukken ook vanuit vrouwenstudies en bestuurskundige invalshoeken. Uiteindelijk ging me dat nog niet ver genoeg, heb ik ook de geesteswetenschappen erbij betrokken en ben ik ook de spirituele richting ingeslagen. In sociale wetenschappen kun je al wat meer vanuit je rechterhersenhelft en vanuit je hart werken dan in de natuurwetenschappen. Als je daar verder in gaat, kom je op het intuïtieve

“Ik koos voor de leer van het leven”

stuk – een kant die bij mij als kind al duidelijk aanwezig was. Het logo van Anne's stichting *Triple I S* bevat een oog met drie irissen (triple eyes). Anne: “Het oog van het vlees ofwel het natuurwetenschappelijke, het oog van de rede ofwel de sociaal-wetenschappelijke invalshoek en het oog van de geest, dat staat voor de spirituele kant. De ene invalshoek is niet beter dan de andere. Maar elk domein heeft wel zijn eigen spelregels. Het is bijvoorbeeld mooi stom om met een natuurwetenschappelijke bril naar het spirituele kijken.”

*“Het is mooi stom om met een natuurwetenschappelijke
bril naar het spirituele te kijken”*

Verbinden

Anne gebruikt haar 'drie ogen' voor verbinden en verduurzamen. Enige jaren terug lanceerde ze 'adopteer een koe' om te voorkomen dat koeien naar het destructiebedrijf werden afgevoerd alleen omdat ze een onschuldige antistof in hun lijf hadden. Niet toevallig is Anne nog steeds actief 'op het platteland'. Ze ziet er veel mogelijkheden om produceren en consumeren dicht bij elkaar te brengen en burgers, boeren en milieu met elkaar te verbinden. Eén van haar huidige projecten heet 'Boer zoekt buur'. Dankzij dat project zijn inmiddels 15 boerderijdaken voorzien van zonnepanelen. Die zijn grotendeels bekostigd door omwonenden in ruil voor producten van de boerderij. “Een goed voorbeeld van hoe je vanuit de notie 'leef mee' uit de vervreemding kunt komen,” aldus Anne. “Op dit moment coach ik de 15 boerenbedrijven. Heel leuk. Van de dingen die niet direct goed lopen, leer ik veel. Maar eigenlijk ben ik toch meer een initiator. Toen me werd gevraagd dit project ook elders op te zetten, heb ik gezegd: dat wil ik wel doen, maar dan wil ik wel iets nieuws toevoegen.”